

קולנו

כסלו תשפ"ו
נובמבר 2025

עיתון קהילתי
גיליון מספר 7

דבר המערכת

כתבה: חיה שפר

לחפש, למצוא, ולהזכר

בעולם מהיר, מתחדש ומתחלף, יש קסם מיוחד בדברים שנשמרים לאורך זמן. חפצים ישנים ששרדו עשורים ולעיתים מאות שנים, אינם רק פריטים פיזיים - הם זכרונות, סיפורים, אנשים ותקופות. מסע בעקבותיהם הוא לא רק דרך להעשיר את הבית, אלא גם הזדמנות לגעת בהיסטוריה, לפעמים של עמים, לפעמים של משפחות, ולעיתים של עצמנו. חפץ אחד יכול לפתוח שער לעבר ולהזכיר לנו איך נראתה תקופה אחרת- לא דרך ספרים, אלא דרך מגע, ריח, צבע ומרקם.

יש משהו מרתק בפריט עתיק. כשהיד נוגעת בעץ שהתכהה עם השנים או בפסלון מאבן שהשחיקה ליטפה אותו שוב, ושוב ושוב, כל פרט בו מספר ספור. איסוף ושמירה על פריטים ישנים אינו דומה לרכישת מוצר חדש. אין כאן דגם אחיד או הוראות שימוש, אלא יש בו קסם ויש בו רגש.

אין זה משנה אם מדובר בקופסת תכשיטים מרוטה, צמיד שעבר מאם לבת, או מסגרת לתמונה, גביע לקידוש או ספר שירים שדפיו הצהיבו. פריטים כאלה הם הרבה מעבר לערכם הכספי, הם תזכורת לרגעים אישיים ולקשרים משפחתיים. כל שריטה היא זיכרון וכל ברק הוא סימן להמשך החיים.

מעל דפי עיתון זה ניתנת לנו ההזדמנות להביע את תודתנו לכל אשר תרמו את חלקם בהתמדה ובמסירות נפש לפדות את חטופינו ממקום שביים ולהשיבם לחיק משפחותיהם: לחיילי צה"ל ומפקדיו, למקבלי ההחלטות, לאבות ולאימהות החטופים, לעומדים בצמתים, לכל אשר נשאו תפילה וכיוונו ליבם בדבקות להשבת התקווה לכולנו. יהי רצון ונראה את שובם של אחרוני החטופים והחלמת הפצועים. ויתממש במהרה בימינו חזון הנביאים:

"...ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה..." (ישעיהו ב')

תודה מיוחדת
לכל הדיירים
אשר פתחו את
ליבם וחשפו
בפנינו חפצים
אשר מעלים
בהם זכרונות
אישיים.

אל תשכחו כי
עיתון 'קולנו' הינו
במה להיכרות
מעמיקה בין
דיירי הכית
הלה. ואנו
מכבדים
כל שיתוף
וכל פתיחת לב.

"אדם צובר
זכרונות
כמו נמלים
בחדשי
הקיץ
כמו חגב
בעת הקיץ
- ויש שאדם
שר".
יונה וולך

תודה רבה לכל
חברי מערכת
"קולנו" על
ההשקעה
המרוכה
בהוצאת עיתון
זה: לשמוליק
הר-נוי, לאמנון
פליישמן, ליוסי
גיטלמן, לחיה
האר, לתמי גרנקו,
לשרה מילין,
לאולנה נווה,
ליוסי גודרד,
לריקי נבון
ולחיה שפר

דיור מוגן הוא לא סוף הדרך – זו הזדמנות לחיים מלאים ראיון עם ד"ר זבידאת מוראד, רופא המרפאה בפאלאס מודיעין

מראיינים: ד"ר רחל כהן אביעזר ושמאליק הר-נוני

בשנותיה הראשונות של פאלאס מודיעין עמדו לרשות הדיירים שירותי רפואה מצומצמים בלבד, והזמינות של רופא הבית הייתה נמוכה יחסית. עם הזמן, ובעקבות הצורך ההולך וגובר במענה רפואי זמין, הכירה הנהלת הבית בחשיבות תגבור מערך הרפואה. לאחר כארבע שנות פעילות התקבלה ההחלטה להעסיק רופא קבוע שיהיה נוכח במקום כמעט מדי יום, ילווה את הדיירים מקרוב ויהווה עבורם כתובת מקצועית ואנושית לכל צורך רפואי.

לאור תרומתו המשמעותית לשיפור השירות הרפואי וליחס האישי לדיירים, החלטנו להכיר ולראיין את רופא הבית – ד"ר זבידאת מור

ד"ר מוראד, ספר לנו על דרכך המקצועית.

“אני רופא גריאטרי הפועל כעשור במערך הגריאטרי, ומזה כשנה בפאלאס מודיעין. למדתי רפואה באיטליה, שם גם עבדתי מספר שנים, ולאחר שחזרתי לישראל השלמתי את הסטאז' בבית החולים זיו בצפת. בהמשך השתלבתי במערך הגריאטרי של המרכז הרפואי שיבא בתל השומר, שם צברתי ניסיון רב בשיקום נוירולוגי ואורתופדי ובטיפול באוכלוסייה המבוגרת.”

מה מושך אותך דווקא בעבודה עם האוכלוסייה המבוגרת?

“האוכלוסייה המבוגרת הולכת וגדלה, ותוחלת החיים בארץ מהגבוהות בעולם. זהו סימן לאיכות חיים, אבל גם אתגר רפואי וחברתי. אני רואה ברפואה הגריאטרית שליחות – זו רפואה של יחס, לא רק של תרופות. היא מחייבת הקשבה, ליווי, וראייה כוללת של גוף ונפש.”

כיצד שונה עבודתך בדיור מוגן מעבודת רופא בקהילה?

“בקהילה אתה פוגש מטופל לכמה דקות במרפאה, אבל בדיור מוגן אתה פוגש אדם שלם – עם אורח חיים, מצבו החברתי והנפשי. כאן אני רואה את הדיירים מדי יום, מזהה שינויים קטנים, ומלווה אותם באופן אישי. זה מאפשר טיפול מדויק ומונע.”

האם תוכל לשתף בדוגמה שבה ההקשבה שינתה את מהלך הטיפול?

“הייתה דיירת שסירבה לאכול. חשבנו שמדובר בבעיה רפואית, אך התברר שהיא חשה בודדה לאחר שאיבדה חברה קרובה. ארגנו עבורה סעודות משותפות עם שכנים, והבעיה נפתרה. לעיתים כאבים כרוניים או תלונות גופניות נובעים מחרדה או דיכאון. התרופה האמיתית היא לפעמים לא בכדור, אלא בשיחה ובמבט חומל.”

איך אתה רואה את תפקיד הצוות הרב-תחומי בפאלאס?
“העבודה כאן מבוססת על שיתוף פעולה – רופאים, אחיות, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ופיזיותרפיסטים. כל דייר מקבל מעטפת טיפולית מלאה. המטרה איננה רק להאריך חיים, אלא לשפר את איכותם.”

העבודה כאן משפיעה גם עליך באופן אישי?
“מאוד. אני מגיע מדי יום מסכנין, למרות המרחק והפקקים. לפעמים זה לא פשוט, אבל כשאני מקבל ציור קטן ממתופל או מילה טובה מדייר, זה ממלא אותי שמחה וסיפוק. אני חוזר הביתה שמח, וזה משפיע גם על המשפחה שלי. אני מאמין שכאשר אדם חוזר מהעבודה בתחושת משמעות – הוא מקרין את זה בבית. מבחינתי, זו המתנה הגדולה ביותר בעבודה הזו.”

ולסיום, מהו המסר שלך לדיירי הבית?
“בכל יום שאני פוגש אתכם במסדרון או במרפאה, אני נזכר כמה אתם מקור של חוכמת חיים וניסיון. רפואה אמיתית היא לא רק תוצאות בדיקות – היא מבט שמחזק, מילה שמרגיעה ותחושת ביטחון שמעניקה כוח. אתם לא ‘קשישים’, אתם אנשים שלמים עם עבר עשיר ועתיד שיש בו עוד הרבה לראות, להרגיש וליהנות ממנו. אנחנו כאן כדי לסייע לכם לעשות זאת – בדרך בריאה, בטוחה ומכובדת. לפעמים חיוך אחד או שיחה קצרה שווים יותר מכל תרופה.”
בסיום הווידיאו לד"ר מוראד על הראיון המרתק, ומסרנו לו את תחושת הדיירים כי בריאותם מופקדת בידיים טובות, מקצועיות ואנושיות.

**תפריט לחיים טובים נוסח פאלאס מודיעין
מלקקים גלידה,
.. יוצאים לרוץ**

קערת הסדר שיצרו הורי

כתבה: דבורה (דבי)
גיטלמן

איני מכירה חפצים שנוצרו מתוך שיתוף פעולה של זוג הורים. לי יש הכבוד לשמור על "צלחת ליל הסדר" שהינה פרי יצירתם המשותפת של אבי ואמי ז"ל. שניהם הגו את הרעיון ליצור צלחת מיוחדת לשולחן ליל הסדר. צלחת שתהיה בעלת מבנה מיוחד במינו. ואכן הצליחו יחד לתכנן ולהרכיב צלחת יוצאת דופן במבנה שלה, מקושטת להפליא. אבי היה מהנדס פלסטיק בחברת Ford Motor Company. הוא היה מהנדס בנשמתו, הוא עסק בתחום אף על פי שלא היה בעל תעודה כבוגר לימודים גבוהים. כשרונו ההנדסי תרם לביצוע הבניה. אמי המוכשרת תפרה ורקמה וילונות שסוגרים סביב הצלחת- מקום מחבוא לשלוש המצות.

לשמחתי הרבה אני זכיתי לרשת את יצירתם זאת וכך עד היום, פעם בשנה, לקראת ליל הסדר, יש לנו הכבוד להרכיב אותה ולהניחה במרכז שולחן ליל הסדר בביתנו. לאחר החג אנו מקפידים לפרק אותה לחלקיה בעדינות רבה, וכך נשמרת העבודה האומנותית המדהימה של אבי ואמי ז"ל משנה לשנה. כיום מצטרפים הנכדים למלאכת הפירוק וההרכבה של הקערה, הם עושים זאת מתוך כבוד והערכה ליוצרים.

לי יש הכבוד והאושר לשמוע משלושת ילדינו ונכדינו, שכל אחד רוצה להשתמש בה. כך המסורת והזיכרונות ממשיכים להתקיים במשפחתנו מדור לדור.

כוס אחת שהתחילה 550 סיפורים – אוסף כוסות הבירה שלי

סיפר: שבח לנגביץ

ראיין: שמואליק הר ניי

הכול התחיל בשנת 1984, כששבח עבד לצד מהנדסים אנגלים בתעשייה האווירית. אחד מהם נסע לפסטיבל הבירה במינכן והביא לו במתנה כוס בירה מיוחדת. הכוס הזאת – הראשונה – הציתה אהבה גדולה לבירה ולכוסותיה, ממנה התחיל מסע איסוף שנמשך עשרות שנים.

שבח למד לשתות בירה בפאבים בתל אביב עם חבריו האנגלים, ומשם החל לאסוף כוסות ממבשלות בירה בלבד – כאלה שנושאות את סימן המסחר של היצרן. בכל נסיעה לחו"ל, בכל פאב ומסעדה, היה מחפש כוס שאין לו – מבקש, קונה, ולעיתים גם "מלווה לתקופה ארוכה". כך מילא טרולי באוסטריה, קיבל כוסות מחברים ביפן, אלסקה ופולין, ובנה בבית מדפים וחדרים שלמים לאוסף שהגיע ליותר מ-550 כוסות וספלים.

העתידי של האוסף נמצא כעת בידיים של בית הדיור המוגן. שבח מקווה שיוקם חדר תצוגה קבוע, כפי שהובטח לו, ושכוסותיו יזכו לחיים חדשים – כתרבות וכסיפור.

ואם יצטרך לבחור רק אחת? זו תהיה הכוס הראשונה – בצורת מגף – שהביא לו חברו האנגלי, שכונה "ג'ק דה לגס". שם, בגלגול פשוט של זכוכית, התחיל כל המסע.

הכוס הראשונה שהתחילה את האוסף

אהבה, ספרים וארבעה שולחנות-

עפרה אוליבר

ראינה חיה האר

ואכן עפרה ושלושת הילדים הגיעו אל הנגר האמן ומסרו לו את כל הספרייה.

הוא עבד במסירות והשקיע את כולו בפרויקט. תחילה סידר את הספרים בקומפוזיציה אומנותית של גדלים וצבעים שונים, הצמיד ספר לספר, גזר ושילב זה ליד זה. כשהכל הודק ביחד, ביתה הוסיפה גם תמונות אחדות של ההורים והילדים. "וכשהפאזלים" הושלמו הנגר סגר את כולם עם החומר האפוקסי, הוסיף רגליים ובדרך פלא התקבלו ארבעה שולחנות ספרים מרהיבים בגדלים שונים.

"אני מרגישה" אומרת עפרה "שזו הייתה הדרך הטובה והנכונה ביותר לשמר את המשפחה שלנו, ואני חושבת שגם משה היה מרוצה מהרעיון ומהביצוע שמחבר אותנו כמשפחה."

האהבה בין עפרה למשה התחילה בין הספרים שבספרייה העירונית ובדרך סמלית הונצחה בארבעה שולחנות ספרים שמחברים בין עבר, הווה ועתיד עדות חיה למשפחה שנבנתה מאהבה וידע.

זהו סיפורה של עפרה אוליבר והדרך שבה בחרה לשמר ולקיים את מורשת הספרים שלה ושל בעלה פרופ' משה אוליבר, מומחה ברפואת עיניים, מי שייסד וניהל את מחלקת העיניים בבית החולים קפלן.

עפרה ומשה הכירו בספרייה העירונית בתל אביב, שם היא עבדה בתום לימודיה בתיכון. הוא חייל משוחרר בדרכו ללימודי רפואה, שהיה מגיע ללמוד בספרייה. ככה באולם הקריאה בין ספרים ומבטים פרוחה אהבתם. כשעפרה השתחררה מהצבא הם נישאו. משה המשיך בלימודי הרפואה ועפרה למדה מיקרוביולוגיה.

שנים עברו ובבית אוליבר הספרים נערמו, בתחום התמחותו של משה ברפואת עיניים, והספרים שלה עצמה.

עם הזמן לאחר מותו של משה, כשעפרה ביקשה לעבור לדיור מוגן, היא הבינה שדור אחר קם, עידן דיגיטלי, בו רוב המידע נמצא במסכים.

אחד מנכדיה חיפש באינטרנט ומצא נגר צעיר שעושה רהיטים מעץ וחומרים אחרים בשילוב פולימר אפוקסי.

"שמחתי לרעיון שאוכל לקיים את הספרים ולהעניק להם נוכחות כחלק מהמרחב של הבית והמשפחה".

לאור גויים "...מדליה של תקווה"

כתבה: רחל סרגוסי

ראינה: שרה מאין

אני רוצה לספר לכם על פריט יקר שאני שומרת באהבה מאוספו של בעלי, אריה ז"ל-מדליית "אור לגויים". אריה, שהיה אספן אמנות נלהב וחבר ותיק בחברה הישראלית למדליות ומטבעות, רכש את המדליה באותה שנה, ימים אחדים לאחר ביקורו ההיסטורי, של נשיא מצרים, אנוואר סאדאת בירושלים. הוא ראה במדליה לא רק יצירת אמנות מרהיבה, אלא גם סמל מוחשי לשלום, לתקווה ולחלום המזרח - תיכוני החדש שנבט באותם ימים.

המדליה בעיצובו של שאגאל, מציגה את דמותו של משה המחזיק בלוחות הברית, לצד עץ הפורח באור וירושלים מבצבצת ברקע. סביב הדמות חרוט הפסוק מישעיהו מ"ב, ו, - "ואתנן לברית עם, לאור גויים" - ביטוי לחזון הנביא על שליחות של אור, צדק ושלום. על לוחית העץ שמתחת נחרטו הפסוק באנגלית והמילה JERUSALEM בשלוש שפות, כסמל לעיר שחזונה מאיר עולמות רוח ותרבות גם יחד.

והיום, כאשר המלחמה מגיעה לקיצה, אני מביטה במדליה זו לא רק כמזכרת מאהבת חיי של אריה לאמנות ושלום, אלא גם כקרן אור מחודשת. הרי גם בליבם של ימים קשים, נותרת התקווה העתיקה- להיות לאור גויים ולבנות כאן שוב חיים של שלום, חמלה ואמונה באדם.

פסל העץ והחיוך של אבא

כתבה יעל פלד

פסל עץ מתחילת המאה ה-20 ואולי משלהי זו שלפניה. סבי אסף יצירות אמנות. הפסל זכור לי מאז ומתמיד, בבית הורי.

כאשר הורי עברו לדיור מוגן (1999) אחי ואני סידרנו להם את הדירה החמודה וכשהם הגיעו, אבא הביט סביבו והיה מרוצה מאד.

ואז התפתחה השיחה:

"אבא, דני ואני חילקנו את הירושה".

אבא במבט תוהה ???

"אני לקחתי את הפסל ודני את התמונה (היתה תמונה מקורית, קטנה, של צייר גרמני)"

החיוך שהיה נסוך על פניו של אבי היה כ"כ מלא הבעה של שביעות רצון...

היום הפסל אצלי, קצת גבוה כי לא נמצא לו מקום אחר. חבל, אבל הוא תמיד מזכיר את החיוך ההוא של אבא.

עמוס עוז – "סיפור על אהבה וחושך":

הגעגוע הוא עדות לכך שהעבר לא עבר,
הוא נשאר איתנו, לפעמים ככאב,
לפעמים כחום שבלב."

סוס העץ של אבא - גשר בין
דורות
כתב: שמוליק הר-נוי

הבובה עם הארנב
כתבה: רומה כהן

אבי הגיע ארצה לאחר שעבר את זוועות השואה.
נגר במקצועו, ואמן בנפשו. מתוך אהבתו לילדיו
נולדו עבודות עץ קטנות, מלאות רוח ודמיון.
אחת מהן מלווה אותנו עד היום – סוס נדנדה
קטן מעץ.

בשנת 1954 בנה לי אבי סוס עץ לבן עם כתמים
שחורים, מושב צהוב ורסן אדום. הוא נבנה
באהבה עצומה לבנו הפעוט, ומאז הפך לחפץ
סמלי במשפחתנו. צעצוע פשוט לכאורה, אך
טעון בזיכרון, במסורת ובחום של בית.

הסוס עבר מיד ליד, מילד לילד, מבני המשפחה
לדור הנכדים והנינים. כמעט שבעים שנה אחר
כך הוא עדיין עומד יציב מנדנד את הצאצאים,
מזכיר את רוחו של אבי: דיוק של נגר, עדינות של
אבא אוהב, ויופי שנשמר לאורך זמן.

לא מזמן כתבה נכדתנו איה על סוס העץ בעבודת
השורשים שלה, והמשיכה בכך את הסיפור.
הסוס ממשיך לדהור, לא רק בעץ ובצבע, אלא
בזיכרון ובאהבה שעוברים מדור לדור.

אני ילדת מלחמה, נולדתי עם תחילתה
ובסיימה הייתי בת חמש.

אף פעם לא היו לי צעצועים ולכן לא הרגשתי צורך
במשהו לא מוכר.

עברנו לאיזור אחר בפולין, לעיר אחרת, דירה אחרת,
בה אבא מוצא פסלון קטן של ילדה בשמלה לבנה
שזורה בכוכבי זהב מחזיקה בידיה ארנב לבן
התלהבתי מאוד.

הילדה עוררה בי צורך לשתף אותה
במשחק, נישקתי אותה,
ושעות רבות הבטתי בה
מדמיינת שאני היא הילדה.

גם אחרי שאבי קנה לי
בובה אחרת,
העדפתי את
הילדה הקטנה
עם הארנב. היא

ליוותה אותי במשך כל ילדותי. אהבתי מאוד את גיסתי,
אשת אחי שגרה איתנו. היא שיחקה עמי וסיפרה לי
סיפורים, והיתה עבורי כמו אחות גדולה. ראתה אותי
תמיד מלטפת את הילדה והבינה עד כמה אהבתי
אותה.

המשפחה מתפרקת, אחי וגיסתי עוברים לעיר אחרת,
ואותי שולחים לישראל.

הוריי נשארים בפולין. עם הגעתי ארצה, אני מגלה
ששכחו לארוז לי את הילדה,

הפרידה היתה כפולה. גם מהוריי וגם מהילדה עם נעלי
הזהב והשמלה שזורת הכוכבים.

אחרי ארבעים שנה, פולין פותחת את גבולותיה
לישראלים. אני נוסעת מיד, להתראות עם יקירי,
הפגישה היתה מרגשת מאוד, מלווה בחיבוקים
ובדמעות.

למחרת, גיסתי נותנת לי משהו ארוז בנייר, אני פותחת
ומגלה להפתעתי את הילדה האהובה שלי גיסתי
אומרת: "שמרתי אותה בשבילך". כעת הילדה אצלי,
וכל מבט בה מזכיר לי את העבר.

“שתיים יציאה שתיים...” - המשרוקית שהצילה חיים

כתב: חגי שפר

“...כשנגיע למעוז בעוד ק”מ וחצי, אמר לי חנני מפקד פלוגת הסיור, אני עוצר ליד כניסה למנהרה ואנחנו קופצים פנימה לפני שיתפוצצו פגזי מרגמות של “ברוך הבא”. זאת התרגולת במוצב “הכפר”. ואכן מיד לאחר שקפצנו למחסה נפלו פגזי מרגמות במרכז המעוז. פברואר 1970. אני קצין צעיר בפלוגת סיור שהחלה בתעסוקת מילואים של 45 יום במלחמת ההתשה בגזרת תעלת סואץ. שוחררתי מתעסוקה זו מכיוון שזומנתי לקורס מפקדי פלוגות במאי. טלפון ממפקדת הפלוגה הזעיק אותי לתעלה להחליף קצין שנפצע. לפני שיצאתי הקליט אותי חבר “כדאי שתשאיר כמה מילים למקרה שלא תחזור”.

לאורך 193 ק”מ של תעלת סואץ נבנו מעוזים משקי חול שהוצבו על קלונסאות פלדה שנאספו ממסילות הברזל שבסיני. המלחמה שהחלה יומיים לאחר סיום מלחמת ששת הימים וארכה 3 שנים התאפיינה בהפגזות כבדות מאוד של ארטילריה מצרית על עמדות צה”ל לאורך התעלה ובפשיטות קומנדו מצריות. במוצב “הכפר” שרתו כ 20 לוחמים. יציאת פגזי המרגמות 120 מ”מ ו 160 מ”מ שנורו לעברו לא נשמעו במוצב. תצפיתני מוצב המזח הקרוב הודיעו למוצב “הכפר” בקשר “שתיים יציאה, שתיים יציאה”. החיילים ששמעו את ההודעה בקשר, שרקו במשרוקית, התראה שהשאירה 10 - 8 שניות לקפוץ למחסה, אם זה מהמטבח מהמקלחת או מהשירותים. חוסר האונים מול הארטילריה המצרית ניכר במצבם הנפשי והחרדה של החיילים, שלי ושל הקצין שהיה איתי. שנים לאחר מכן היתה השריקה חוזרת אלי בשנתי בלילות.

מעשה בטבעת

כתבה: לوسی בן-עמי

זה התחיל בהיותי בגיל היפה - גיל שבע עשרה. באחד הימים אחי הזמין לצהריים בביתנו חבר קרוב. מבטינו הצטלבו והרגשתי תחושה מאוד נעימה. בסוף הארוחה הוא הזמין אותי להצטרף אליו בכל מוצאי - שבת למפגש עם חברי הצרפתיים, בכיכר ציון בירושלים. כמובן שנענית להזמנתו, כי זה החמיא לי מאד. עם הזמן החברות, הידידות בינינו התהדקה והפכה לאינטימית יותר. ברוח הימים ההם, כאשר נודע להורי על הקשר בינינו, בקשו להפוך אותו לרשמי יותר ולהזמין את הוריו אלינו. המפגש היה מרגש ובשיאו העניק לי את הטבעת היפה, טבעת מפלטינה משובצת ביהלום מכובד. אותה בחרתי לפני כן, כשהלכתי עם אביו לבחור טבעת לטעמי. אימי הכינה לכבוד המפגש את מיטב מטעמיה. עוגות מרוקאיות כמיטב המסורת ושאר מטעמים.

הטקס הסתיים. ההתרגשות הייתה גדולה והשאר היסטוריה.

תשמיש קדושה - מדור לדור

ז'נט קיסרי

ראינה- חיה שפר

סבה וסבתה של ז'נט קנו להוריה ליום אירוסיהם בית מרוהט רהיטים ופריטים יקרי ערך. ה"ענתיקות" לא מצאו חן בעיני הזוג הצעיר. ללא היסוס הם הניחו אותם ברחוב, אך שמרו לעצמם מעט מכלי הכסף שעברו מדור לדור במשפחתם ונשאו חן בעיניהם. חלק מפריטים אלה ירשה ז'נט שלאחרונה חילקה אותם לילדיה.

ז'נט בחרה להציג את הפריטים הבאים המסמלים עבורה את המסורת היהודית ומחזירים אותה לשולחן השבת.

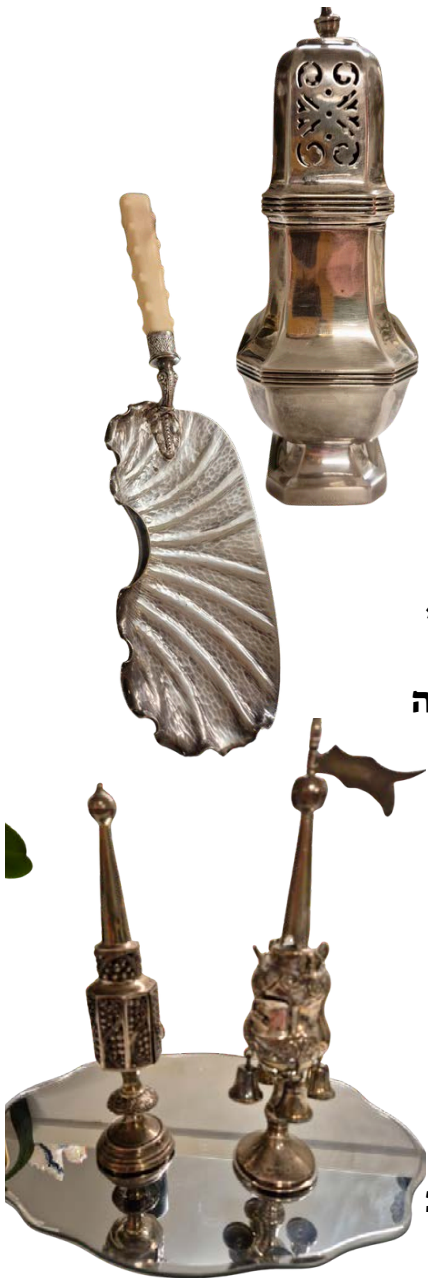
כלי לבזיקת סוכר - בן כ-200 שנה עשוי מכסף טהור, חלקו העליון מעוטר עיטורים עבודת צורפות מיוחדת.

בכלי זה השתמשו לבזיקת סוכר על מנת הפירות שהוגשה לסועדים בתחילת כל ארוחה.

כלי בן 100 שנה לאיסוף הפירורים שהצטברו על שולחן השבת במהלך הארוחה. בכל בית יהודי ניצבו פמוטי השבת במרכזו של שולחן הסעודה, מכיוון שהפמוט נחשב ל"מוקצה" כל הזזה של הפמוט נחשבה לחילול שבת, לכן היו גורפים את הפירורים בכלי שיועד לכך. הכלי מבית משפחתה של ז'נט עשוי כסף עליו חריטות אומנותיות, ידית הכלי עשויה שנהב עליו בליטות בכדי שהיד לא תחליק והאחיזה בו תהיה איתנה.

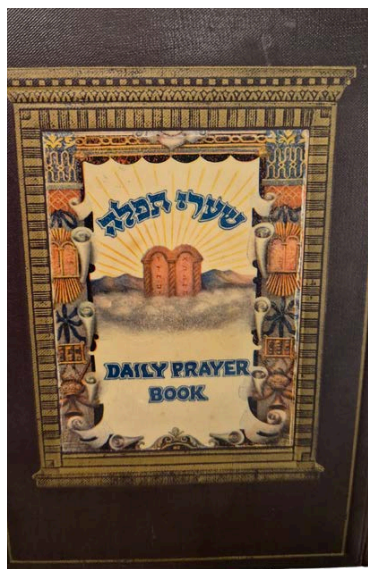
שני כלים לבשמים להבדלה. כלים בעלי עיצוב מיוחד. את האחד מעטרים פעמונים. הכלים, גם הם עברו במשפחתה של ז'נט במשך כמה דורות.

כריבת הסידור המצולם ודף ההקדשה הודפסו בראשית גילגולו בסוף המאה ה-18 בעיר ברנו בצ'כוסלובקיה. עותק זה שניתן להוריה של ז'נט לרגל אירוסיהם, הינו מהדורה מחודשת שהודפסה בוינה ב-1930. הסידור מעוטר בעיטורים עבודת יד אומן. ובו תמונות מצוירות המבטאות את אורח החיים היהודי.

שולמית הר-אבן - "נוסטלגיה"

“הנוסטלגיה איננה געגוע אל העבר, אלא ניסיון לאחות את הסדק שבין הזמן שהיינו לבין מי שאנו עכשיו.”

“על הניסים ועל הנפלאות”

כתבה : דבורה לדורבג

ראייתה: חיה שפר

סיפור זה סיפרה אמא שלי, סבתא לילי, לבני, שהיה מרבה לבקר אותה:

“באותם ימים התחלנו להרגיש שרוחות המלחמה מתקרבות. אמא, סבתא רבתא שלך, היתה אלמנה, והיא החליטה להטמין באדמת חצר ביתנו את כלי הכסף וכלי הקודש שלהם.

היא גייסה אותי ושתינו יחד חפרנו במשך ימים בור עמוק בחצר ביתנו והטמנו בו את כלי הכסף ותשמישי הקדושה.

ואז, הבחנו שהשכן הגוי עוקב אחרינו.

במהלך המלחמה נלקחה אמא לאושוויץ ואני חזרתי לעיר מגורינו, ופניתי לביתנו. הבית היה הרוס.

זכרתי את הכלים שהטמנו, חפרתי שעות רבות ולא מצאתי דבר. השכן הגוי שם לב אלי, קרא לי ונתן לי חלק מכלי הקודש, את השאר השאיר לעצמו.

כאשר עליתי ארצה, עלו לארץ גם החנוכיה, קופסת האתרוג, המעמד לבשמים וכמה גביעי יין, כולם עשויים כסף.”

דבורה משלימה את סיפור נדידת הכלים בתארה כיצד הדליק אביה מידי שנה את נרות חנוכה באותה חנוכיה שניצלה מהבור.

“גם אני מדליקה עד היום את הנרות באותה חנוכיה. את הגביעים חילקתי בין ילדי ונכדי ביום חתונתם, וכך עובר הסיפור מדור לדור.”

תנור חימום של פעם

כתבה: יעל פלד

זה התנור שחימם את דירתנו הקטנה עד שנכנס לחיינו תנור הפיירסייד.

תחתיתו מיכל נפט, מעליו פתילה שניתנה לכיוון להגברת האש או להפחתתה.

בזהירות רבה הונח אז החלק העליון.

מתחת לכיפה שניתנה להסרה היה אביזר עליו אפשר היה להעמיד קומקום להרתחת מים. בדרך כלל, כאשר הכיפה היתה מכסה את התנור (כמו בתמונה) עמד עליו קומקום עם מים שהתחממו ושמרו על הלחות בחדר.

התנור היה מצופה אמאיל. מתישהו צבעתי אותו, ציירתי עליו והיום הוא ניצב בדירתי כאביזר קישוט ונוסטלגיה.

מי מכיר?

מי יודע???

תנצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מירמה"
 תהילים ל"ד

כוחה של מילה

אתנחתא קלה למחשבה
 כתבה: חיה הלר

המילה של האדם היא כבודו, שמו הטוב ותמצית אישיותו. כל דיבור שאדם אמר וכתב אי פעם מתקיים לעד במרחב. ואכן הבינה המלאכותית היא ההוכחה שכל מילה אנושית שנכתבה או נאמרה מוקלטת, ומאוחסנת בענן וירטואלי עצום של הזמן. במסכת אבות נאמר "דע מה למעלה ממך עין רואה, ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים." כלומר כל דיבור ומעשה של האדם נמצאים בחלל כעדים להתנהלותו במשך חייו.

האדם מתנהג בעולם כבורא קטן, הוא ממציא מפתח ומקדם את האנושות. יכולתו להתרומם רוחנית וליצור מוסיקה מכמה צלילים, אמנות רבגונית משלושה צבעי יסוד, מתמטיקה גבוהה מעשרה מספרים, מוסיפה המון יופי לעולם.

לא כן שפה ומילים יצירות מפוארות של האדם שנבראו מאותיות, הן מתנהגות בצורה אחרת בעולם, יש בהן דו ערכיות מוסרית כמו עץ הדעת המבדיל בין הטוב לרע. מכאן נובע כוחה המופלא של המילה. אין לה משקל ואין לה גוף אך היא משנה עולמות. מצד אחד כאשר מילה הנאמרת לטוב מחזקת ובונה ומעניקה כנפיים, היא כמתנת חסד שמוסיפה אהבה. אך כאשר מילה נאמרת לרעה היא כמו אש אוכלת, שוברת מחלישה, שפגיעתה כואבת ובלתי נשכחת.

העולם נברא במאמר: "ויאמר אלוהים – יהי אור" וכו' ולא נכתב "ויעש" כלומר, עוד לפני שנעשה מעשה, הייתה אמירה. לכן חייב אדם לדעת ערכה של מילה שנאמרת, להיזהר בלשונו ולהבין שלכל מילה היוצאת מפיו יש כוח השפעה כהד מתמשך וכמו אדווה על המים.

וכבר נאמר "שלושה דברים שאין להשיבם: חץ שנורה, מילה שנאמרה, וזמן שחלף" ועדיין יש בכוחנו לתקן, ללמוד לנהוג בענווה, לבחור כל מילה בחוכמה ולדבר בה בנחת ובכבוד, להפנים את המשמעות של "החיים והמוות ביד הלשון" לדבר מילים טובות של חסד חמלה ואהבה שבכוחן להשכין שלום בעולם.

“רק מילה טובה,
 או שתיים לא יותר מזה ...”
 יעקב גאע?

ליקטה:
 אלונה נוה

- צירופי מלים –
- לשמור מילה
- לעמוד במילה
- אין לי מילים
- מילה זו מילה
- לאכול את המילים
- לשקול מילים
- מילה שווה זהב
- מילה קטנה -
- משמעות גדולה

פתגמים

"החץ שנורה והמילה שנאמרה – אין להשיבם"
 "מילה אחת טובה יכולה לשנות יום שלם"
 "במקום שבו נגמרות המילים מתחילה ההבנה"
 מי תהיה המילה האחרונה
 אתה עבד למילה שנאמרה ואדון למה שלא.....

שולחן (טוולה), רב משחקים – יצירת אומנות דמשקאית

סיפרה: תמר חשין

ראינה: אלונה נוה

הפתיחה האחרונה חושפת את "קודש הקודשים" הלא הוא לוח השש בש. כל חלקיו מקוריים

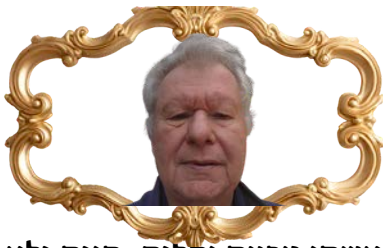
פתיחת הקיפול הראשון מגלה משטח מרופד לבד ירוק למשחקי קלפים. בפינות המקבילות מונחות מאפרות נחושת. בקיפול השני תוך כדי סיבוב, מתגלה לוח שחמט-דמקה.

סבתו וסבו של בעלי היקר עדי ז"ל, נולדו בארץ והתגוררו בעיר צפת. בשנים 1912/13 החליטו לעבור לבירות לצרכי מחייתם. בשנת 1948, ברצותם לשוב, סורבו (כמו רבים אחרים) והועברו לקפריסין. לימים עלו ארצה ועמם כל תכולת ביתם. אחרי שנים, עם רצונם להשתלב בחיי הארץ, החליטו כדבר ראשון להיפטר מכל תכולת הבית ולהפוך לבית מודרני ישראלי. עדי ביקש לקבל את השולחן המיוחד הזה וכך היה.. הטוולה, בביתנו, הפך מוקד "עליה לרגל". כל מפגש סביב השולחן הפך לאירוע חברתי בפני עצמו. סביבו התחוללו מאבקים תחרותיים, המון שמחה וצחוק מתגלגל. כחלק מלוח הזמנים סוף ארוחת ערב שבת – "המנה האחרונה" הייתה סביב השולחן. הכוכב, כמונן היה משחק השש בש. אהבתי מאד את סבתו וסבו של עדי כמו היו שלי, זכרם שמור עמי לעד.

הידד לנופשים
בשבילי הגליל

סיפורו של היהלום

כתב: זאב ויברג

כאשר נולד בננו הבכור בחיפה בשנת 1969, החלטתי לקנות לאשתי טבעת יהלום. היות ולא הבנתי ביהלומים הלכתי לחנות תכשיטים בשם ביז'ו, של אביה של שושנה, חברה טובה של אשתי.

שושנה היתה בחנות ואמרה לאביה "זה זאב בעלה של חנה החברה שלי", האב בחר עבורי יהלום ואמר "זה יהלום נקי, 0.50 קראט, מלא, לא כמו שאומרים לך על 0.45, ובשבילך אני אתן מחיר מיוחד." המחיר היה אז יותר ממשכורת חודשית שלי כאסיסטנט בטכניון.

כאשר אשתי החלה להראות את הטבעת, התחילו הלשונות הרעות להגיד, "בטח סידרו אותך, שילמת יותר מידי," או "אפשר להשיג בפחות."

משום מה הדבר הרגז אותי ובאחד מימי הקייץ, כשהלכנו בתל אביב, אמרתי לאשתי, ניכנס לשען, קרוב משפחה שלי, ברחוב שינקין, ונשאל אותנו. כך עשינו והוא אמר שהוא לא מבין ביהלומים ושלח אותנו למעריך מקצועי ברחוב אלנבי.

הלכנו לחנות ההיא, האיש הוציא מין עדשת עין אחת ובדק את היהלום מכל צדדיו ופסק "היהלום הוא 0.45 קראט ולא נקי."

"מה עושים?" שאלתי אותו, והוא אמר "תחזור למוכר, תסתכל לו בעיניים, ותגיד לו להחזיר לך את הכסף." עשיתי זאת, פחות או יותר, והמוכר אמר לי "לא מעניין אותי מה אמרו בתל אביב, לנו בחיפה יש מעריך משלנו," ונתן לי פתקה שהיהלום נקי, אבל הפעם כתב רק 0.45 קראט.

הבנתי שלא יהיה לי קל להתעסק עם האנשים האלה ובקשתי מאבא של אשתי, חמי, שיבוא איתי למעריך. המעריך שוב בדק את היהלום מכל צדדיו והכריז שהוא אכן 0.45, אבל לא נקי, והמחיר גבוה.

חזרנו למוכר, הפעם חמי דיבר איתו באידיש שאינני מבין. בין המילים הבנתי ששולחים אותי לבורסה בתל אביב, ניסיתי להתערב, אבל חמי סימן לי שהכל בסדר. כשיצאנו, הוא אמר לי ששולחים אותי לספק של המוכר בבורסת היהלומים, ושחמי במקרה מכיר את האיש הזה מכיון ששניהם מאותה עיירה בפולניה.

כך מצאתי את עצמי, ביום קייץ חם של אוגוסט, נוסע לבורסת היהלומים ברמת גן, עם מעטפה חתומה ובתוכה היהלום. הייתי אז עסוק מאוד, מכיוון שהייתי בסיומה של עבודת המאסטר שלי בטכניון, לפני נסיעתנו לדוקטורט בארה"ב.

בבורסה עליתי לקומה גבוהה ונכנסתי דרך שתי דלתות לחדר גדול ובו שולחן גדול באמצע, ועליו ערימות קטנות של יהלומים נוצצים. אנשים שונים יושבים מסביב ובוררים ובודקים את היהלומים.

אמרו לי לעמוד בצד ולא לזוז, הבנתי כבר שעשיתי טעות. לאחר זמן ניגש אלי הסוחר הראשי, הסברתי לו את המקרה שלי, הוא לא זכר את חמי, ולגבי המוכר הוא אמר שהנ"ל לא מבין איך בודקים יהלום.

"מה אתה רוצה?" הוא שאל אותי, ואמרתי "להחליף את היהלום."

ואז הוא אמר,

"תראה, אני יכול לשלוח אותך למישהו כאן, אבל אתה ממילא לא מבין ולא תדע מה נותנים לך, היהלום אומנם לא נקי, אבל הוא יפה ונוצץ, עדיף לך להסתפק בו, גם אם שילמת קצת יותר מידי."

כך מצאתי את עצמי יוצא מהבורסה עם אותו היהלום ושואל את עצמי, בשביל מה היתה כל הטרחה הזאת, כל בזבז הזמן היקר שלי. למה בכלל הקשבתי לאחרים, יותר אני לא מתרגש ולא לוקח ללב כאשר אומרים לי "בטח שילמת יותר מידי."

לאחר שנים, כאשר שנינו גורפים עלים בסתיו, בעיירה WHITE PLAINS, צפונה לניו יורק, בה גרנו, אשתי מניפה הצידה את היד, ואני אומר לה, "תראי שרטת אותי באזור הבטן ואפילו יורד לי קצת דם." היא מסתכלת בכף ידה ורואה שהיהלום נפל מהתושבת שלו והזיזים החדים עשו לי את השריטה.

חיפשנו וחיפשנו בערימת עלי-שלכת גדולה ואת היהלום לא מצאנו.

האָצעַדָה שבלבי
כתבה: יהודית להב
ראינה חיה הר

אָצעַדָה זה תכשיט כסף עם פעמונים קטנים שעונדים לכף רגלו של תינוק. בסיפור שלי לאָצעַדָה היה תפקיד חשוב בשמירה על התינוק ולא דווקא בקישוט. כשנולד אחי שאול אחרי שתי בנות, השמחה במשפחתי הייתה גדולה. כי אז אפשר היה לקרוא לאמי "אמא של שאול" ולאבי "אבא של שאול". אחי הקטן שאול גדל במשפחה כנסיך. פינקו אותו מכל עבר, דאגו לו ועקבו אחריו. וכשהתחיל לזחול אמא ענדה לרגלו הקטנה את תכשיט האָצעַדָה וכך יכולנו לאתר אותו על פי הצלילים שהשמיעו הפעמונים הקטנים שברגלו. האָצעַדָה נמצאת כיום אצל בן משפחה והיא זכורה לי. צליליה נצורים בלבי ומעוררים בי געגועים.

הצמיד שאני עונדת 72 שנים

כתבה: שרה סובוביץ

בשנות החמישים במאה הקודמת, ואני נערה צעירה בכפר ורבורג, הדלות היתה רבה. באותם ימים אנשים קיבלו חבילות מקרובים בארצות הברית. וכששכן קיבל חבילה, כל השכנים היו באים לקנות פריט שיכול להקל על חייהם בחורף הקשה. הפרוטה לא היתה מצויה ועל כן גם המוכרים וגם הקונים שהיו באותו מצב כלכלי נקשרו זה בזה. באחת הפעמים כשאני נוברת בערימה, ידי פוגשת חפץ מפתיע, שלפתי את החפץ והוקסמתי. אמי סברה שחבל לבזבז את מעט הפרוטות על מין "שמונצע" כזה. בכל זאת רכשתי את החפץ מבלי לדעת את טיבו. לימים, ואני כבר סבתא וגם עובדת כמדריכה במוזיאון החינוכי בכפר מנחם, אנו מכינים תערוכה חדשה בנושא 'מצרים הקדומה' הנושא חדש עבור כולנו ועל כן בערבים קיבלנו שעורים להרחבת הידע בנושא. במהלך השעורים נזכרתי בצמיד שלי ומצאתי קשר בין הצמיד למצרים הקדומה. הבאתי את הצמיד למוזיאון לפני כולם אורו. משה ישראל המנהל והמנטור שלנו, הסביר לכולם את יחודו של הצמיד:

הצמיד עשוי מסגסוגת מתכות שכוללת גם זהב, הוא בנוי מתשע חוליות עליהם סמלים המייצגים את תרבות מצריים הקדומה: אחד זה "חמסה" השני זה "סהר" ביניהם משובצת אבן טורקיז המונחת על חרפושית הזבל שבמיתולוגיה המצרית גילגלה כדוריות זבל שסימלו את השמש המקודשת

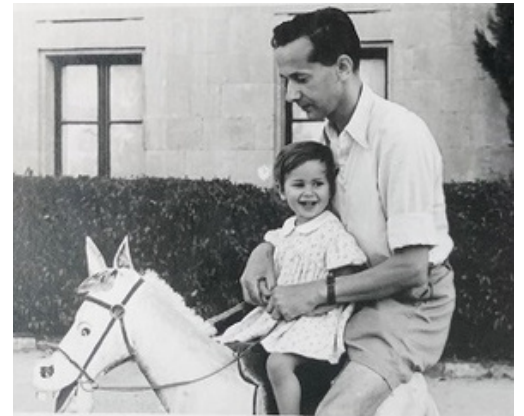
מאז הפיענוח של הצמיד הוא יקר בעיני פי כמה. כשאני עונדת אותו אני חשה בכובד ההיסטוריה שעל פרק ידי. ממצרים לארצות הברית ומשם לישראל ולכפר ורבורג.

השירים שאבא שלי השאיר לי

כתבה: תמי גרנק

הייתי כמעט בת ארבע כשאבי, יצחק ז"ל, נפטר. הייתי בת יחידה ואמי הייתה בהריון בחודש התשיעי. אבי עלה לארץ מפולין ב-1933, בהיותו בן 22, בניגוד לרצון המשפחה. הגיע לחיפה, שם יסד את תנועת הנוער "גורדוניה", היה חבר ב"הגנה" ופעל להבאת פליטים יהודים מאיטליה. התגייס לצבאות הברית ושירת בגדוד "המהנדסים המלכותיים" בפלוגת "סולל בונה".

בצבא היה בחטיבת "כרמלי" והשתתף בכיבוש חיפה וטירה. תוך כדי השירות הוא חלה אבל סירב להתפנות והמשיך למלא תפקידים. לבסוף נאלץ להתאשפז. בבית החולים בחיפה, על בלוק מכתבים, כתב יומן על מצבו והרגשותיו, ועל געגועיו אלי ואל אמי. בין השאר כתב את הדף המצורף כאן בכתב ידו היפה והקטן ובעט נובע, רשימה של שירי ילדים שיהיו לי למזכרת. בסך הכל הספיק להיות אבא רק ארבע שנים. כשגדלתי אמי נתנה לי את הדף הזה. מסגרתי את הדף וכל אחד משלושת ילדיי קיבל את התמונה כאשר נולד לו ילד ראשון, עם הקדשה שלי. מזכרת מסבא שלא הכירו.

הנה אאזין שיר ערשי הרחוק
הביע פי אם אלי בת
הנה לי תלהרנה בדמע ושחוק
איכה וזאירות של שבת
כל הגה יתם וכל צליל יאלם
בי קולכם הרחוק כי יהום
עיני אעצום והריני איתכם
מעל לחשכת התהום
פניה ברנשטיין

שתתם נגונים בי אימי ואבי
נגונים מזמורים שכוחים
גרעונים גרעונים נשאים לבהי
עתה הם עולים וצומחים
עתה הם שולחים פאורות קדמי
שורשיהם בעורקי שלובים
נגונך אבי ושיריך אימי
קדופקי נעורים ושבים

שתי מזכרות קודש מאמי ז"ל

חדוה מור

ראיינה : חיה הלר

נולדתי למשפחה ששורשיה קדומים בארץ, אמי מזל, היא דור שניים עשר בירושלים העתיקה ברחוב היהודים. אבי רפאל מזרחי יליד הישוב פקיעין ליד צפת שגדל עם משפחת זינתי יש האומרים שהם עוד מתקופת יהושע בן נון.

לאחר שחרורי מהצבא נישאתי לבנימין ז"ל. לפני נסיעתי לאמריקה בעקבות עבודתו של בעלי, אמא שלי נתנה לי כברכת הדרך, ספר תהילים קטן מאוד עטוף בתוך שקית ניילון, הוסיפה לירה אחת ושן שום וקשרה הכל כמו קמיע שאמור לשמור אותנו מכל רע. שיהיה ברכה להצלחה ופרנסה טובה. מאז ועד היום הזה, זה שישים שנה ספר התהילים לא יוצא מהתיק שלי. עובר מתיק לתיק ומלווה אותי לכל מקום ובכל מאורעות חיי.

עוד מזכרת שמרגשת אותי מאמי ז"ל ל זו תמונת רקמה מרהיבה שתלויה על הקיר המרכזי בביתי. זוהי יצירת אמנות של ממש: רקמת יד, בחוטים צבעוניים על רקע שחור המתארת את סיפור עקידת יצחק עם אברהם אבינו, המאכלת והאייל אשר נאחז בסבך.

את התמונה רקמה אמי כשהייתה בת שמונה-עשרה ומאז ועד היום, התמונה עוברת בין האחים במשפחה. עם חזרתי לישראל היא הועברה לרשותי. היו שהציעו לי לתרום את התמונה למוזיאון ישראל, אני כמובן סירבתי כי זה לא רק פריט אמנות, זו מזכרת קודש, מאמא שהייתה אשת חסד צדקת, בעלת יד רחבה ואוהבת עם ישראל, שהשקיעה בזה את נשמתה כשהייתה נערה. התמונה הזו, נושאת את סיפור האמונה שלנו, היא החיבור הפיזי של המשפחה שלנו אליה. בכל יום שאני מביטה בה, אני מרגישה מחוברת אליה, אל הכוח שלה ואל הברכות שהיא השאירה לנו, אין מחיר לתחושה הזו.

תמונת הרקמה של עקידת יצחק וספר התהילים הקטן נמצאים איתי כמזכרות קודש. הם מקרינים את רוחה של אמי היקרה מזל, אני גאה להיות ישראלית שורשית בת למשפחה מהרקע הזה שיש בו מורשת של חסד, נתינה ואהבת ארץ ישראל. מוזמנים לבוא, לבקר ולראות!

“שמע בני מוסר אביך
ואל תיטוש תורת אימך”
משלי א, ח

גלגולו של שולחן

כתבה: עמליה מיוזובניק

לפני למעלה מ-65 שנים, פגשתי את משה, בעלי לעתיד. היינו מאוהבים ונרגשים. באחד מטיולינו בבנוס-אירס, ראינו בחלון ראוה של חנות רהיטים יוקרתית שולחן קפה יפה. השולחן היה מאד יקר ולכן התלבטנו, אך, רצינו אותו מאד. לכן, רכשנו והוא עבר איתנו מבית לבית בבתים הרבים בהם התגוררנו.

השולחן נולד בבנוס-אירס, הגיע איתנו לישראל. אחרי כ-10 שנים חזר לארגנטינה ואחרי 7-8 שנים שוב חזר איתנו לארץ. היום השולחן המשופץ עומד גאה בדירתנו. הוא מלא תמונות וזיכרונות משנים עברו ובמיוחד מזכיר לי את התקופה ההיא, עם בעלי לעתיד, תקופה של אושר ואהבה. מוזמנים לבוא לראותו.

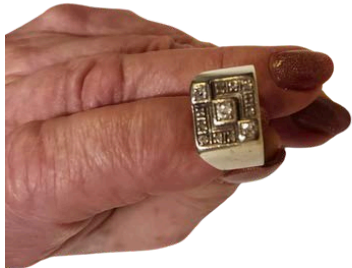

הטבעת של סבא שלי

חווה טוטנאור

ראיינה: שרה מאין

אני עונדת על האצבע את הטבעת של סבא שלי. זאת הייתה טבעת זהב שסבי ענד על הזרת. ברבות הימים ציפיתי אותה בזהב לבן. הטבעת יקרה לי מאד, כי בזכות סבא שלי, שנפטר לפני שעלינו לארץ, הצלחנו להתאקלם ולהסתדר בארץ. סבא שלי אמר כבר בשנת 1934 בווינה, שליהודים אין מה לחפש באוסטריה. הוא הגיע לארץ ישראל ושם מכרו לו חלקת אדמה בקישון. לאחר מכן חזר לווינה ונפטר שם. לסבא היה בית דפוס בווינה, שעבר לניהולו של אבי. המשפחה הייתה בזכותו במצב כלכלי טוב.

בשנת 1942, אמר חבר של אבי במשטרה האוסטרית, שמסוכן ליהודים באוסטריה. משפחתי החליטה לברוח. לפני הבריחה, אימי תפרה בביטנה של מעיל הפרווה שלה הרבה תכשיטים, ביניהם טבעת הזהב של סבא. ברחנו דרך איטליה ועלינו באונית מעפילים לארץ. בזכות העובדה שלאבי היה קושאן על החלקה שסבא קנה, הבריטים אפשרו לנו לרדת בחיפה ולא להישלח למחנה מעצר בעתלית. בזכות התכשיטים שאימי פרמה מהמעיל, הורי הצליחו להסתדר בארץ בימים הראשונים.

לאחר תום מלחמת העולם השנייה, נסענו אימי ואני לווינה, בין היתר לחפש את הקבר של סבא. הצלחנו לאתר את הקבר ולשקם אותו. כמו כן הבאנו לארץ את הרהיטים שלנו, ששכנה שמרה עליהם, עבור תשלום נכבד. לצערי הרב, בטיול עם משפחתי לווינה לאחרונה, ראינו שבית הקברות היהודי, הוזנח מאד וביניהם הקבר של סבא. עצוב לי שסבא נפטר בווינה ולא זכה לעלות לארץ, בה האמין ואותה אהב. הטבעת עבורי היא הסמל לאהבת הארץ.

סבתא פנינה ובנה דוב – מירושלים לתל אביב וחזרה בדרך בורמה

כתבה: חיה שפר

שנת 1948. הימים ימי מלחמת השחרור. סבתי פנינה, אם אימי, התגוררה אז בירושלים עם בנה, דודי, דוב שטרן, סטודנט באוניברסיטה העברית, אחיה היחיד של אמי.

משפרצו הקרבות בירושלים, נכנס דוב עם פורצי הפלמ"ח ללחימה בתוך העיר העתיקה ושם נפצע אנושות בראשו. ברחבת בתי מחסה מוינו הלוחמים. הלוחמים החיים נלקחו לשבי הירדני. חברה של דוב שטיפלה בפצועים, זיהתה אותו, ומכיוון שהיה מחוסר הכרה, הצליחה לשבץ אותו בין החללים שהוצאו לעיר החדשה.

בירושלים לא נמצא מנתח ראש, ולכן הוא הועבר בשיירה צבאית, בדרך בורמה, לתל לטוונסקי – תל השומר. סבתי תפרה לעצמה מדים וכך קיבלה אישור מהמטכ"ל להצטרף אליו בשיירה הצבאית.

לאחר תהליך החלמה ממושך לא יכול היה דוב לחזור ללימודים באוניברסיטה ופנה, בתמיכת משרד הביטחון, ללימודי אומנות בבצלאל.

בבית המלאכה שקיבל בבית "אות המוצר" שליד הסינמטק, עסק עד יום מותו באומנות יהודית- עיצוב תשמישי קדושה. פציעתו הקשה הקשתה עליו מאד לחיות את חיי השיגרה, גם כשהיה בעל משפחה. סבתי והורי תמכו בו בשעותיו הקשות.

עבורנו, אחיינותיו הוא היה הדוד. אהב אותנו והשקיע רבות בעיצוב ילדותנו.

ליום חתונתי הכין לי דודי דוב סט של מפיות לחלות לכל מועדי ישראל: לפסח, ראש השנה, סוכות, פורים, שבועות וכמובן לשבת. במשך שנים הקפדתי לכסות את החלות במפיות אלה.

את רובן חילקתי בין בנותיי. בתמונות צולמו אלה שנותרו בידי. עד היום מעלות בי המפיות געגוע עמוק המלווה בכאב על ההחמצה הגדולה שליוותה את חיינו.

אישור שניתן לסבתי לחזור לירושלים בשיירה הצבאית 6.8.1948

אני והאומנות המופשטת
כתבה : יהודית להב
 ראיינה: חיה האר

נולדתי בבגדד שבעירק, עליתי לארץ בגיל שש, הייתי תלמידה בבית הספר החקלאי בנהלל. כשבגרתי השתלמתי בסמינר למורים ועסקתי בחינוך והוראה שנים רבות. מאז ומתמיד אהבתי לשלב את האומנות בחיי. למדתי להתבונן בעולם שסביבי בעיניים יצירתיות. אני מתלהבת מהטבע, מרחשי עונות השנה המחליפות צבעים, שמחה על כל פרח שמתחיל ללבלב בגינה, מהנופים המשתקפים באורות וצללים. שמחה מהעולם המתחדש בכל בוקר. נהנית מהמוסיקה וקצב החיים.

הציור המופשט בשבילי הוא דרך חיים ואלטרנטיבה מצויינת להביע את רחשי לבי. מאז ומתמיד אהבתי לצייר, אך את יסודות הציור למדתי בחוג "זרמים וטכניקות באמנות" בהנחיית אורלי שלם ובהמשך אצל המורה דורית סמרה. מצאתי שהציור המופשט הוא סגנון האומנות המועדף עלי. את יצירותי אני יוצרת מתחילתן ועד סופן ברוח זאת. אני יוצאת לדרך מבלי שאדע כיצד תראה העבודה בסוף תהליך היצירה. אני שופכת את הצבעים והם זורמים לקווים או לכתמים ויוצרים קומפוזיציה. אני שמה לב להרמוניה הצבעונית ולגודלם של הכתמים, ורק כשהצבע מתייבש מתגלה הציור (סוג של הפתעה). אני אוהבת את החופש והגילוי שבעשייה זו, לראות איך היצירות יוצאות וצומחות מתוך המופשט.

אני מאמינה בעשייה פשוטה של כאן ועכשיו וכל מה שאדם יכול לעשות היום שלא ידחה למחר. אני מודה לאל שחנן אותי ביכולת למצוא שמחה ולאהוב את מה שאני עושה ומאחלת לעצמי שאוכל להמשיך ליצור ולהתחדש כל יום בבית הנפלא הזה.

מתוך התערוכה של יהודית להב

בעין

אומנותית

ביקור בתערוכה באוליאון תל-אביב

כנפיים- יצירה מקומית

שְׁהַחִינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעַנוּ

לְזִמְן הַזֶּה

